

PLAN ORGANIZOWANIA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ W GMINIE STRYŻEWICE

WSTĘP

System pomocy społecznej znajduje się w procesie zmiany. Stworzony na początku lat 90-tych model, w którym pomoc społeczna koncentruje się głównie na finansowym wsparciu osób, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej nie daje zadowalających rezultatów. Aby pomoc społeczna mogła być skuteczna musi aktywizować mieszkańców, zachęcać ich do tego, by nauczyli się brać swoje sprawy w swoje ręce – by „chciało im się chcieć”. Oczywiście nie oznacza to rezygnacji z finansowego wsparcia osób i grup, które tego potrzebują, ale pomoc społeczna powinna równolegle prowadzić działania aktywizujące i usamodzielniające, pomagające osobom wykluczonym na nowo włączyć się do życia społecznego. Temu właśnie ma służyć m.in. Organizowanie Społeczności Lokalnej. Model OSŁ skierowany jest nie tylko do instytucji pomocy społecznej, ale do wszystkich instytucji i organizacji, które działają na rzecz swoich lokalnych społeczności.

Organizowanie społeczności lokalnej jest działaniem metodycznym. Model OSŁ opiera się na założeniu, że wspomaganie, animacja, integracja i aktywizacja osób, rodzin i grup w określonej społeczności lokalnej nie jest możliwe bez metodycznego przetwarzania środowiska społecznego i konsekwentnego wzmacniania potencjału lokalnej społeczności. Przyjmuje się tu, że wywołanie pożądanych zmian w społecznościach lokalnych nie jest możliwe poprzez realizowanie incydentalnych czy jedynie akcyjnych przedsięwzięć interwencyjnych. Znaczące i zarazem trwale zmiany mogą się pojawiać wyłącznie w efekcie prowadzenia długofalowego procesu wzmacniania i upodmiotawiania ludzi i wspólnot, w którym poprawa niekorzystnej sytuacji mieszkańców jest rezultatem głównie ich aktywności i zaangażowania. W tym procesie budowane są sieci współpracy i różnorodne struktury lokalne, które wspierają rozwój społeczności.

Podstawą pracy Organizowania Społeczności Lokalnej (OSL) będzie rozeznanie środowiska, lokalnej społeczności.

Organizowanie Społeczności Lokalnej jest pracą z ludźmi, stąd jako podstawowy obowiązek OSL uznaje się wchodzenie z nimi w bezpośrednie interakcje, dzięki temu zostaną utworzone przyszłe wspólne działania. Taki sposób pracy umożliwi organizatorowi poznanie aktywnych uczestników życia społecznego oraz potencjalnych liderów wśród mieszkańców czy instytucji/organizacji gotowych do zaangażowania w planowane działania. Działania te będą miały na celu wypracowanie stałej relacji społecznej, budowania szerokiej sieci współdziałania ukierunkowanego na zmianę. OSL na podstawie zebranych informacji, opinii przyjmuje za ważny punkt organizowanie cyklicznych spotkań celem między innymi określenia bieżących problemów, potrzeb a także realizacji planowanych wydarzeń.

Wartością nadrzędną Planu jest przekonanie, że społeczność lokalna ma potencjał do tworzenia pozytywnych zmian, a jej siła tkwi w zaangażowaniu każdej jednostki. Dążymy do stworzenia platformy, która umożliwi mieszkańcom aktywne uczestnictwo w kształtowaniu swojego otoczenia, inicjowanie projektów społecznych oraz wspólną reakcję na wyzwania i potrzeby wspólne dla całej społeczności. Plan obejmuje skonkretyzowane cele, strategię działania oraz ramy czasowe, które umożliwią spójne i skoordynowane działania społeczności. Jego realizacja skoncentrowana jest na wzmacnianiu społecznych więzi, rozwijaniu lokalnej tożsamości oraz wspieraniu inicjatyw społecznych. Społeczność lokalna ma być miejscem, gdzie ludzie nie tylko mieszkają, lecz również czują się zaangażowani, odpowiedzialni za swój obszar i gotowi do współtworzenia pozytywnych, lepszych relacji.

I. Organizowanie Społeczności Lokalnej jako długofalowy rozwój

Organizowanie Społeczności Lokalnej jest działaniem metodycznym. Model OSŁ opiera się na założeniu, że wspomaganie, animacja, integracja i aktywizacja osób, rodzin i grup w określonej społeczności lokalnej nie jest możliwe bez metodycznego przetwarzania środowiska społecznego i konsekwentnego wzmacniania potencjału lokalnej społeczności. Przyjmuje się tu, że wywołanie pożądanych zmian w społecznościach lokalnych nie jest możliwe poprzez realizowanie incydentalnych czy jedynie akcyjnych przedsięwzięć interwencyjnych. Znaczące i zarazem trwałe zmiany mogą się pojawiać wyłącznie w efekcie prowadzenia długofalowego procesu wzmacniania i upodmiotawiania ludzi i wspólnot, w którym poprawa niekorzystnej sytuacji mieszkańców jest rezultatem głównie ich aktywności i zaangażowania. W tym procesie budowane są sieci współpracy i różnorodne struktury lokalne, które wspierają rozwój społeczności¹

Celem działań prowadzonych w społeczności lokalnej nie jest jedynie „naprawianie” niekorzystnej sytuacji, ale również zapobieganie zarówno jej pogłębianiu, jak i powstawaniu nowych niekorzystnych zjawisk.

Organizowanie społeczności lokalnej w praktyce polega na gromadzeniu ludzi i grup do działania na rzecz tego, na czym najbardziej im zależy. Może oznaczać również budowanie coraz większego kręgu osób, które podejmują współpracę.

O Organizowaniu Społeczności Lokalnej można myśleć jako powtarzającym się cyklu trzech oddziałujących na siebie aktywności:

- rozmowy - które odkrywają, na czym ludziom zależy,
- działania - sensownie ukierunkowane, które zbliżają do celu,
- ludzie - którzy w efekcie współpracy nawiązują wzajemne kontakty.

¹ http://www.osl.org.pl/wp-content/uploads/2014/12/Model_OSŁ1.pdf

Cele Organizowania Społeczności Lokalnej dla mieszkańców Gminy Strzyżewice na 2025 rok to m.in.

- spotkania ze społecznością lokalną w celu bieżącego rozpoznawania jej potrzeb, zbierania opinii oraz uwag w zakresie działań OSL,
- nawiązanie i utrzymywanie stałego kontaktu z mieszkańcami gminy: osobiście, telefonicznie, za pośrednictwem mediów społecznościowych,
- prowadzenie działań animacyjnych, z uwzględnieniem oczekiwań i potrzeb mieszkańców, w tym organizacja imprez integracyjnych i sąsiedzkich z aktywnym udziałem mieszkańców z wykorzystaniem ich potencjału oraz umiejętności,
- budowanie partnerskich relacji pomiędzy Organizatorem Społeczności Lokalnej a mieszkańcami Gminy Strzyżewice w celu zwiększenia przepływu informacji istotnych dla skutecznego działania oraz planowania działań na kolejne okresy,
- pozyskiwanie nowych partnerów do realizacji działań OSL,
- włączenie do działań OSL partnerów spoza instytucji publicznych, podmiotów ekonomii społecznej, tym samym nawiązanie współpracy z okolicznymi przedsiębiorcami w celu wspierania tych działań,
- włączenie do działań OSL samorządowców, sołtysów, OSP oraz KGW,
- wyszukiwanie lokalnych liderów,
- organizacja warsztatów, szkoleń, prelekcji i spotkań tematycznych umożliwiających mieszkańcom nabycie wiedzy, umiejętności i nowych kompetencji przydatnych w życiu prywatnym i społecznym,
- organizowanie akcji społecznościowych odpowiadających na różne problemy wynikające z sytuacji społecznej, zdrowotnej, gospodarczej itp. oraz włączających mieszkańców w inicjatywy lokalne podnoszące jakość życia w wybranych społecznościach.

Działania wskazane w zamieszczonym poniżej ramowym harmonogramie organizowania społeczności lokalnej na 2025 rok (załącznik nr 1) będą uzupełniane oraz aktualizowane.

Realizowanie działań na rzecz społeczności nastąpi przy zaangażowaniu nie tylko mieszkańców ale również miejscowych zasobów. Centrum Usług Społecznych w Strzyżewicach realizuje również działania nie tylko na rzecz osób starszych ale również młodzieży. Celem działań organizatora społeczności lokalnej będzie wzmocnienie potencjału współpracy międzypokoleniowej między społecznością osób starszych a młodzieżą z terenu Gminy Strzyżewice. Zapewnienie dostępu wszystkim mieszkańcom Gminy do nowych usług społecznych. Organizowanie społeczności lokalnej ma za zadanie także szerzyć ideę wolontariatu, którego rozwój jest niezbędny podczas działań OSL. Na dzień 30.06.2025r. na terenie Gminy Strzyżewice działa osiem Kół Gospodyń Wiejskich, które są realnymi partnerami Gminy w zakresie prowadzenia działań animacyjnych oraz integrowania społeczności lokalnej. Koła w procesie organizowania społeczności lokalnej będą pełnić istotną rolę m.in. integrując mieszkańców, wspierając budowanie relacji i współpracę między pokoleniami. Równocześnie partnerem CUS będą stowarzyszenia z terenu Gminy m.in. Stowarzyszenie Rodzin Katolickich w Żabiej Woli oraz Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych Gminy Strzyżewice "Ale Babki", stowarzyszenia będąc częścią społeczności, dostrzegają lokalne problemy i prowadzą liczne działania na rzecz integracji i aktywizacji. Siatkę wsparcia organizacji pozarządowych uzupełniają. Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu Gminy, które razem z Kołami oraz stowarzyszeniami stanowią lokalne zasoby Gminy. Zbudowany system wsparcia i animacji lokalnych w sposób istotny uzupełniać będzie działania realizowane przez Gminną Bibliotekę Publiczną oraz Centrum Kultury i Promocji w Piotrowicach. Wszelkie działania z obszaru organizowania społeczności lokalnej podejmowane będą we współpracy z Urzędem Gminy Strzyżewice, szkołami, jednostkami i sołectwami z terenu Gminy na zasadach partnerstwa i współdziałania. Rolą organizacji społeczności lokalnej będzie wypełnienie luki w obszarze integracji i animacji oraz dotarcie do grup wykluczonych do tej pory nieobjętych działaniami animacyjnymi realizowanymi m.in. przez Bibliotekę czy Centrum Kultury i Promocji w Piotrowicach.

II. Rola i zadania Organizatora Społeczności Lokalnej

Organizator społeczności lokalnej, poza wymogami formalnymi związanymi z wykształceniem, powinien być wyposażony w określone umiejętności, które umożliwią profesjonalne prowadzenie procesu OSŁ.

Podstawowe umiejętności organizatora społeczności lokalnej

- ✓ **Umiejętności interpersonalne:** komunikacja, wspieranie, współpraca, motywowanie, mediacje i negocjacje.
- ✓ **Umiejętności związane z pracą ze społecznością:** rozpoznawanie zasobów i potrzeb, budowanie relacji społecznych, praca na potencjałach.
- ✓ **Umiejętności w zakresie budowania sieci społecznych:** tworzenie warunków nawiązywania kontaktów i zawiązywania relacji społecznych, dobór odpowiednich mechanizmów komunikacji i współpracy, podtrzymywanie aktywności partnerów, współpracowników.
- ✓ **Umiejętności działania w sferze publicznej:** występowanie na forach publicznych, prowadzenie spotkań, koordynowanie, komunikacja i edukacja publiczna.
- ✓ **Umiejętności warsztatowe:** metodyczne planowanie działań i stała krytyczna analiza, budowanie własnej relacji z mieszkańcami i partnerami, przygotowywanie projektów/programów i zarządzanie nimi, stosowanie metod i technik pracy grupowej, podnoszenie własnych kwalifikacji².

² file:///C:/Users/N3D14~1.WIR/AppData/Local/Temp/cus_broszura_5_web.pdf

Główne zadania Organizatora Społeczności Lokalnej zostały określone w art. 32 Ustawy j.w.:

1. Prowadzenie na bieżąco rozeznania:

- potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie działań wspierających
- potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie działań wspierających

2. Opracowanie w oparciu o wnioski wynikające z rozeznania potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie działań wspierających, planu organizowania społeczności lokalnej i jego aktualizacji oraz realizacji tego planu;

3. Podejmowanie działań w celu aktywizacji wspólnoty samorządowej;

4. Inicjowanie działań zmierzających do wzmocnienia więzi społecznych i integracji wspólnoty samorządowej;

5. Współpraca z podmiotami prowadzącymi na obszarze działania CUS animację lokalną lub inne formy pracy środowiskowej.

Ważnym zadaniem organizatora społeczności lokalnej jest wzmacnianie potencjału gminnej wspólnoty samorządowej w zakresie działań o charakterze wolontariacie, samopomocowym i sąsiedzkim jako form wsparcia społecznego uzupełniającego usługi społeczne świadczone na rzecz mieszkańców przez specjalistów: pracowników socjalnych, psychoterapeutów, pedagogów społecznych, asystentów rodziny, asystentów osób niepełnosprawnych i przedstawicieli innych profesji i zawodów pomocowych.

W codziennej pracy OSL realizuje zadania z uwzględnieniem specyfiki lokalnych grup, z zachowaniem szacunku dla ich odmienności i różnych potencjałów. Ważne jest indywidualne podejście i wspólne z mieszkańcami wyznaczenie celów oraz prowadzenie działań w obrębie poszczególnych społeczności. To model współpracy oparty na partycypacji i aktywnym udziale mieszkańców w procesie organizowania społeczności lokalnej.

Organizator w OSL to funkcja stanowiąca połączenie trzech podstawowych środowiskowych ról zawodowych: animatora lokalnego, organizatora sieci społecznych oraz lokalnego planisty.

Animacja – jako działanie ożywiające społeczność lokalną i aktywizujące mieszkańców – jest najbardziej podstawowym rodzajem pracy środowiskowej. Jako taka często przygotowuje grunt pod budowanie sieci i planowanie społeczne. Organizator społeczności lokalnej jako animator stymuluje do działania ludzi, grupy i całą społeczność; inicjuje i wspiera oddolne inicjatywy, w celu tworzenia struktur niezbędnych do rozwiązywania istniejących problemów oraz zaspokajania potrzeb. Animator nie przejmuje przy tym w społeczności przywództwa (ani formalnego, ani nieformalnego), jego rola jest bowiem aktywizująca, ale nie dyrektywna.

Rola organizatora sieci społecznych wiąże się z budowaniem sieci komunikacji i współpracy różnych podmiotów (jednostek, grup, instytucji, organizacji) oraz z inicjowaniem lokalnych partnerstw (networking).

Organizator społeczności lokalnej jako lokalny planista jest aktywnym uczestnikiem procesu tworzenia i wdrażania lokalnej polityki społecznej obejmującej zaspokajanie potrzeb społeczności. Rola ta nie powinna jednak się wiązać z zaangażowaniem o charakterze politycznym, w rozumieniu działań nakierowanych na partykularne interesy określonych ugrupowań. Organizowanie społeczności lokalnej jako działalność profesjonalna wymaga określonej wiedzy oraz umiejętności: podstawowych dla pracy środowiskowej jako takiej i związanych z podejmowaniem przez organizatora konkretnych środowiskowych ról zawodowych. Niezwykle istotne są umiejętności interpersonalne, ponieważ podstawą OSL są kontakty z innymi ludźmi, z mieszkańcami i przedstawicielami lokalnych instytucji/organizacji oraz z władzami samorządowymi³.

³ http://www.osl.org.pl/wp-content/uploads/2014/12/Model_OSL1.pdf

III. Plan Organizowania Społeczności Lokalnej

Plan OSL zakłada że “...organizowanie społeczności lokalnej to forma profesjonalnego działania ukierunkowanego na wywoływanie trwałych, pozytywnych zmian społecznych. OSL można traktować jako kwalifikowaną, zintegrowaną usługę społeczną o charakterze środowiskowym, składającą się z wielu sekwencyjnych działań prospołecznych o określonych, mierzalnych parametrach, a równocześnie przystosowanych do lokalnych uwarunkowań.

W pierwszej kolejności usługa OSL adresowana jest do społeczności znajdujących się w najtrudniejszym położeniu: marginalizowanych i zagrożonych społecznym wykluczeniem. Adresatami OSL mogą być jednak także inne społeczności.”⁴

Celem działań Organizatora Społeczności Lokalnej w perspektywie długofalowej jest:

- tworzenie i stymulowanie więzi wspólnotowych oraz budowa poczucia tożsamości i współodpowiedzialności za przestrzeń;
- wyrównywanie szans, poprzez wspieranie i wzmacnianie grup/społeczności znajdujących się w najtrudniejszym położeniu – zagrożonych społecznym wykluczeniem lub też biernych, czy też nieorganizowanych / zatamizowanych lokalnych środowisk;
- wzmocnienie poczucia solidarności społecznej, w tym solidarności sąsiedzkiej, organizacji pomocy wzajemnej, oraz tworzeniu świadomości wspólnoty miejsca, losu i sytuacji – podstawowe relacje na poziomie wsi/osiedla;
- tworzenie wspólnot, w których przełamana jest izolacja i osamotnienie, budowane są więzi emocjonalne, międzyludzkie oraz sieci znajomości i wspólnych celów i interesów.

⁴ _ "Model środowiskowej pracy socjalnej / organizowania społeczności lokalnej"; Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL; Warszawa 2014

Podstawą planu działania OSL są:

- założenia metodologiczne modelu OSL wypracowane, przetestowane oraz rozwinięte w ramach pracy członków Ogólnopolskiego Forum Organizatorów Społeczności Lokalnej w latach 2013 - 2020.
- najważniejsze wnioski z diagnozy społecznej.
- charakter i możliwości głównych narzędzi OSL przyjętych jako narzędzia główne i wspierające w procesie OSL w społecznościach.

OSL stanowi integralną część zespołu CUS, działając z uwzględnieniem:

- zasady kompleksowości wsparcia, w którym OSL jest elementem wsparcia pakietów usług projektowanych w ramach CUS.
- komplementarności planu OSL z innymi elementami "Planu wdrażania CUS", zarówno na poziomie merytorycznym jak i organizacyjnym systemu usług społecznych.

OSL, jako nowy zawód, buduje swoją pozycję w strukturze CUS i rozwija kompetencje korzystając z ogólnopolskiego dorobku metodycznego OSL, w tym głównie opracowań przygotowanych przez Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL w Warszawie.

Podstawowe elementy na których opiera się proces planowania to:

- empowerment (proces angażowania pracowników w podejmowanie decyzji dotyczących organizacji i umożliwienie im brania odpowiedzialności za swoje działania),
- komponenty OSL,
- ustrukturyzowanie obszarów działania w ramach OSL (animację, sieciowanie i planowanie społeczne),

- paradygmat pracy „przez zasoby”, opisany w modelu ABCD⁵.

W organizowaniu społeczności lokalnej wyróżnia się pięć podstawowych wymiarów empowermentu, które wzajemnie na siebie zachodzą i przenikają się. Od ich poziomu zależy siła i sprawczość społeczności lokalnej. Im jest on wyższy tym dany podmiot jest silniejszy i posiada wyższą moc sprawczą, co umożliwia i ułatwia dokonywanie zmian społecznych i rozwój, zarówno poszczególnych składników danej społeczności, jak również społeczności jako całości oraz tworzy warunki do wychodzenia na zewnątrz i łączenia się z innymi systemami, z szerszą społecznością.

S SPÓJNOŚĆ
U UPODMIOTOWIENIE
W WPLYW
A ANGAŻOWANIE
K KOOPERACJA

Poszczególne elementy podejścia SUWAK w OSL	Wymiary poszczególnych elementów SUWAK	Uszczegółowienie
Spójność	Szacunek	szacunek do siebie i innych ludzi , zwłaszcza słabszych, „innych”.
	Wrażliwość	wrażliwość na drugiego człowieka/innych ludzi, w szczególności słabszych, znajdujących się w niekorzystnej sytuacji.
	Dbałość o równość szans	poszanowanie różnorodności, włączanie grup słabszych/marginalizowanych do życia społeczności.

⁵ „Rozwój społeczności w oparciu o zasoby Modelu ABCD w praktyce”; Mike Green, Henry Moore i John O’Brien; wyd. Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL; Warszawa 2013r

	Przynależności do danego miejsca	poczucie tożsamości z miejscem, z ludźmi.
Upodmiotowienie (Podmiotowość)	Wiara w siebie	wiara ludzi w siebie i swojej możliwości, poczucie sprawstwa.
	Samoocena	zdolność ludzi do samooceny swoich mocnych i słabych stron jako człowieka i obywatela.
	Gotowość na zmianę i poczucie odpowiedzialności	zdolność i determinacja do zmiany i wzięcia na siebie odpowiedzialności.
Wpływ	Poczucie wpływu	możliwości wpływu na sytuację, zmianę usług.
	Decyzyjność	udział w procesach decyzyjnych.
Angażowanie	Myślenie wspólnotowe	zdolność ludzi do zmiany myślenia z „ja” na „my”.
	Zaufanie	nastawienie ludzi do siebie i innych w kategoriach zaufania.
	Relacje	kontakty społeczne, relacje interpersonalne, komunikowanie wzajemne.
	Świadomość problemów/potrzeb	zdolność o określania potrzeb i problemów.
	Motywacja	chęć do podejmowania działań ukierunkowanych na rozwiązywanie istniejących problemów, na zmianę sytuacji.
	Gotowość oraz zdolność do podejmowania wspólnych działań	zdolność i gotowość do wspólnego rozwiązywania problemów, wzorce radzenia sobie z trudnymi sprawami/problemami, załatwienia trudnych spraw.
Kooperacja (współpraca, współdziałanie)	Sieć	powiązania/współdziałanie pomiędzy mieszkańcami, mieszkańcami a instytucjami/organizacjami/władzą, między lokalnymi instytucjami/organizacjami (chodzi zarówno o poziom powiązań wewnętrznych,

		jak i zewnętrznych).
	Otwartość i gotowość na współpracę	otwartość głównych aktorów na zmianę oraz podejmowanie wspólnych działań

- Źródło: Opracowanie własne na podstawie M. Dudkiewicz, B. Bąbska, A. Skowrońska, *ABC Organizowania Społeczności Lokalnej, Organizowanie społeczności lokalnej – usługa społeczna*.

Podstawa pracy OSŁ:

- diagnoza społeczna (opracowana i na bieżąco aktualizowana w oparciu o narzędzia partycypacyjne. Rozpoznanie najważniejszych potrzeb, wyzwań, zasobów i potencjałów społecznych a co za tym idzie refleksja społeczności nad tworzącą się wspólnotą);
- integracja społeczna; czyli proces formowania się zwartej społeczności z określonej zbiorowości wokół wartości i wyzwań istotnych dla ogółu;
- aktywizacja - wzmaganie aktywności, uaktywnianie mieszkańców i pobudzanie do działania;
- edukacja - oznaczająca lokalną edukację środowiskową, czyli proces realizowany w środowisku, ze środowiskiem, przez środowisko i dla środowiska, przy udziale zewnętrznego, profesjonalnego wsparcia. Jego celem jest odnajdowanie, analiza oraz rozwijanie lokalnych zasobów społeczno-kulturowych.

Model ABCD (Asset-Based Community Development) model rozwoju społeczności lokalnej opartej na zasobach, to paradygmat pracy charakterystyczny dla OSŁ. Jego podstawową cechą jest: bazowanie na zasobach i potencjałach społeczności lokalnej (czyli np. talentach ludzi, inicjatywach lokalnych, grupach nieformalnych, relacjach

i sieciach społecznych, instytucjach i organizacjach, zasobach lokalnej natury i krajobrazu, lokalnej ekonomii), skupiony na tym co wewnątrz (najlepiej zacząć od tego, co można znaleźć wewnątrz społeczności), napędzanie relacjami (jest to podstawowe działanie w budowaniu społeczności, przy czym należy zauważyć, iż wspólnoty umacniają się tylko dzięki połączeniom między ludźmi, które umożliwiają im wykazanie się swoimi talentami)⁶.

IV. Założenia wynikające z diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej Gminy Strzyżewice

W opracowaniu planu OSL należało wziąć pod uwagę przesłanki wynikające z diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej spójnych z programem usług społecznych na terenie Gminy Strzyżewice. Gmina Strzyżewice ma zasoby i możliwości prowadzenia aktywnej organizacji społeczności lokalnej na swoim terenie. Jednocześnie w wyniku rozmów przeprowadzonych z ekspertami na potrzeby realizacji diagnozy ustalono, iż mieszkańców cechuje bardzo słabe zainteresowanie i niechęć lokalnych społeczności wiejskich do działań na rzecz wspólnoty np. problem z zachęceniem ich do wyjścia z domu, podjęcia inicjatywy. Jednocześnie istnieje duże zapotrzebowanie na różne dodatkowe aktywności wśród zarówno seniorów, jak i młodzieży.

Na podstawie przeprowadzonych rozmów z przedstawicielami społeczności lokalnych oraz przedstawicielami jednostek organizacyjnych Gminy Strzyżewice ustalono, iż w Gminie istnieje potrzeba poszerzenia oferty alternatywnych form spędzania wolnego czasu. Rozmówcy mieli do oceny pięć różnych aktywności dla mieszkańców:

- zajęcia edukacyjne,
- pikniki/festyny,
- wydarzenia kulturalne,

⁶ Omówienia dokonano m.in. na podstawie: "Rozwój społeczności w oparciu o zasoby Model ABCD w praktyce"; Mike Green, Henry Moore i John O'Brien; wyd. Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL; Warszawa 2013r.

- akcje wolontaryjne/ kampanie społeczne,
- kluby zainteresowań.

W wywiadzie pogłębionym specjaliści wskazywali na potrzebę uzupełnienia listy wymienionych wyżej aktywności o:

- spotkania integrujące środowisko, przełamujące bariery wzajemnej niechęci, bierności i niekonstrukttywnej krytyki,
- więcej zajęć sportowych dla młodzieży na wsi,
- przedsięwzięcia pobudzające aktywność, np. warsztaty kulinarne związane ze zdrowym żywieniem, warsztaty rękodzieła dla różnych grup,
- zajęcia międzypokoleniowe seniorzy – dzieci,
- spotkania kulturalne z autorytetami, znanymi ludźmi.

V. Narzędzia wspierające OSL

W procesie OSL w gminie Strzyżewice zaplanowano wykorzystanie dwóch narzędzi głównych (osiowych):

- praca ze społecznościami terytorialnymi – działania na określonym obszarze.
- praca ze społecznościami kategoryalnymi – działania skierowane do osób, które ze względu na określone deficyty, dysfunkcje i ograniczenia wymagają szczególnych form wsparcia.

Narzędzia wspierające

Przypisane narzędzia pracy do ujęcia terytorialnego lub kategoryalnego należy traktować umownie. Zakres i elastyczność wykorzystania poszczególnych narzędzi sprawie, że mogą one być wykorzystywane w obu formach.

Warunkiem rozpoczęcia pracy OSL w środowisku jest poprzedzająca bezpośrednio działania diagnoza potrzeb i zasobów.

Społeczności terytorialne:

1. Lokalne partnerstwa/koalicje - budowanie sieci kontaktów i współpracy poprzez łączenie jednostek w grupy oraz tworzenie relacji grup z grupami, instytucji z instytucjami.
2. Spotkania obywatelskie – służące określaniu potencjału społeczności w pokonywaniu trudności i zakresu wsparcia organizatora społeczności lokalnej z wykorzystaniem rzecznictwa i informacji obywatelskiej.
3. Przedsięwzięcia społeczne – będące wynikiem ustaleń ze spotkań obywatelskich realizowane przez mieszkańców lub ze wsparciem innych podmiotów.
4. Pikniki integracyjne – służące podsumowaniu dotychczasowych działań, aktywnemu spędzaniu czasu, budowaniu relacji, odkrywaniu nowych potencjałów mieszkańców (nowi liderzy, animatorzy, nowe inicjatywy), badaniu w działaniu (realizacji elementów diagnozy społecznej).
5. Wolontariat - bezpłatne, dobrowolne, ochotnicze i świadome działanie wykonywane na rzecz innych.

Społeczności kategoriale:

1. Kampanie i wydarzenia społeczne.
2. Rzecznictwo i informacja obywatelska.
3. Lokalne partnerstwa/koalicje – skoncentrowane na wspieraniu określonej grupy mieszkańców. Przykładem takiego działania w naszej gminie jest Koalicja na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością.
4. Wolontariat realizowany na rzecz osób starszych i dzieci przez np. Klub Wolontariusza przy Centrum Usług Społecznych.

Główni partnerzy OSL

- pracownicy CUS, ze szczególnym uwzględnieniem Koordynatorów Indywidualnych Planów Społecznych (KIPUS).
- lokalne władze i instytucje świadczące usługi społeczne,
- animatorzy – prowadzący działania ożywiające społeczność lokalną i aktywizujące mieszkańców, budujący sieci współpracy, inicjujący i wspierający oddolne inicjatywy,
- partnerzy wspierający OSL w ramach realizowanego sieciowania, członkowie partnerstw (organizacje i stowarzyszenia, grupy nieformalne, podmioty prywatne i państwowe),
- lokalni liderzy i autorytety formalne i naturalne społeczności lokalnych,
- wolontariusze.

VI. Komponenty OSL

1) Diagnoza – rozumiana jako społeczna diagnoza aktywizująca dokonywana narzędziami partycypacyjnymi. Jej sens to nie tylko rozpoznania najważniejszych potrzeb, wyzwań, zasobów i potencjałów społecznych, ale także wewnętrzne wytworzenie wiedzy i rozwinięcie refleksji społeczności nad tworzoną wspólnotą.

2) Integracja – integracja społeczna czyli proces formowania się zwartej społeczności /połączonej więzią stosunków nieantagonistycznych/ z określonej zbiorowości społecznej, czynionej narzędziami wykorzystującymi organizowanie się grup wokół wartości i wyzwań istotnych dla ogółu społeczności.

3) Aktywizacja – wzmacnianie aktywności, uaktywnianie mieszkańców i pobudzanie do działania.

4) Edukacja – oznaczająca lokalną edukację środowiskową, czyli proces realizowany w środowisku, ze środowiskiem, przez środowisko i dla środowiska, przy udziale zewnętrznego, profesjonalnego wsparcia. Jego celem jest odnajdowanie, analiza oraz rozwijanie lokalnych zasobów społeczno-kulturowych.

Tak rozumiane komponenty OSL to jeden z elementów siatki metodologicznej, na których nanoszone będą w procesie planowania konkretne wydarzenia, projekty, sytuacje edukacyjne, spotkania, badania lokalne itp., ujęte w ramowym harmonogramie działań OSL.

Obszary działań w społecznościach wynikające z metodologii OSL dotyczą:

1) Animacji – jako metody aktywizacji społeczno-kulturowej. Jej podstawowe funkcje to:

a) angażowanie członków społeczności do aktywności wspólnotowych o ułatwianie członkom grup aktywności osiąganie zakładanych celów o edukowanie przez tworzenie różnorodnych sytuacji edukacyjnych o zachęcanie do aktywności przez wytworzenie i wykorzystanie różnorodnych mechanizmów motywacyjnych o delegowanie uprawnień w celu podniesienia partycypacji społecznej i publicznej.

b) wyrównywanie szans indywidualnych osób oraz środowisk zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją.

c) ewaluacja aktywności grup i społeczności lokalnych.

2) Sieciowania – sieciowanie osób, podmiotów prawnych oraz grup nieformalnych z wykorzystaniem szerokiej gamy narzędzi współpracy międzysektorowej z uwzględnieniem sektora społecznościowego, oraz wspólnot wirtualnych mających wpływ na organizowanie społeczności lokalnej.

3) Planowania społecznego - czyli transmisji doświadczeń i dorobku OSL do sfery lokalnych polityk publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem polityki społecznej.

VII. Harmonogram wydarzeń na 2025 rok

Działania OSL będą prowadzone w ramach przyjętych obszarów wsparcia w ujęciu terytorialnym i kategoryalnym. Podlegać będą monitorowaniu i bieżącej ewaluacji, która

wpływać będzie na realizację poszczególnych procesów. Zaplanowane działania realizowane będą od 1 lipca 2025r. do 31 grudnia 2025r.

Harmonogram wydarzeń na 2025 rok określa załącznik nr 1 do POSL

VIII. Czynniki ryzyka wdrożenia planu OSL

Ryzyka, które mogą spowolnić lub w sposób niezadowalający wdrożyć OSL związane są z:

1. Innowacyjnością programu.

Każde przedsięwzięcie w ramach OSL, będzie podlegać analizie i obserwacji od momentu planowania, aż do momentu realizacji. Praca na tzw. procesie polegać będzie na dokonywaniu bieżących korekt i dostosowywania działań do zmieniających się oczekiwań mieszkańców i o możliwości realizacyjnych działań OSL.

2. Trudnościami w pozyskaniu osób aktywnych w społecznościach.

Celem działania OSL jest wzrost aktywności i podejmowanie działań w środowiskach, które są marginalizowane, wykluczone lub występują w nich inne trudności czy problemy społeczne. Skuteczność działań będzie tym większa, im większa będzie liczba lokalnych liderów i animatorów, którzy swoimi umiejętnościami, zaangażowaniem lub autorytetem włączą się w działania OSL. Brak zaangażowania tych osób, utrudni i wydłuży działania OSL. Stąd, ważne będą działania edukacyjne i włączanie osób zainteresowanych do planowania i bezpośredniej realizacji inicjatyw na rzecz swojej społeczności.

3. Trudnościami w pozyskaniu partnerów do prowadzonych działań.

Większość działań ujętych w planie OSL będzie realizowanych we współpracy z różnymi podmiotami, posiadającymi odpowiednie doświadczenie w takich działaniach. Ważne jest aby wcześniej angażowano potencjalnych partnerów w konsultacje planowanych działań, wspólnie wyznaczano zadania lub oferowano odpowiednie warunki realizacji.

Plan OSŁ obejmuje szerokie spektrum działań zgodnych z metodyką organizowania społeczności lokalnych opartych na budowaniu relacji ze społecznością. Jest otwarty na nowe inicjatywy i sugestie ze strony lokalnych liderów i animatorów.

Organizator Społeczności Lokalnej
Ewelina Nowicka
mgr Ewelina Nowicka

Dyrektor
Centrum Usług Społecznych
w Strzyżewicach
mgr Urszula Sawicka